

**กระบวนการในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
มาตรา 190 วรรค 5 : ศึกษาวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยกระบวนการในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ**

**The Process of Preparation for International Contract According
to the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2550 Section
190 paragraph 5 : Study of the Bill of the Process of Preparation
for International Contract**

กรณีย์ ทองธานี*

บทคัดย่อ

กระบวนการในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศในปัจจุบันถูกกำหนดอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 190 วรรค 5 นั้นบัญญัติความว่า “ให้มีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดประเภทการเจรจาขั้นตอนและวิธีในการจัดทำหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวางหรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุนหรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญรวมทั้งการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาดังกล่าวโดยคำนึงถึงความเป็นธรรมระหว่างผู้ที่ได้รับผลประโยชน์กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญานั้นและประชาชนทั่วไป” จะเห็นได้ว่าความที่บัญญัติไว้ นั้น ประเทศไทยจะทำสัญญากับต่างประเทศได้ต้องมีการกำหนดขอบเขตและประเภทของหนังสือสัญญารวมถึงขั้นตอนต่างๆ ในการเข้าทำหนังสือสัญญาอีกด้วย แต่เนื่องจาก ในปัจจุบันยังมิได้มีการตราขึ้น จึงก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรคข้อขัดข้องในการที่ประเทศไทยจะเข้าทำสัญญากับต่างประเทศเพราะยังมิได้มีการกำหนดขอบเขตไว้ว่าหนังสือสัญญาประเภทใดที่จะต้องขอความเห็นชอบต่อรัฐสภาและจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศเพียงใด จึงก่อให้เกิดปัญหาความล่าช้าในทางปฏิบัติรวมถึงประสิทธิภาพในการเข้าทำหนังสือสัญญาและผลเสียหาย เสียโอกาสส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของประเทศชาติ

ผู้วิจัยพบว่ากระบวนการการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศของประเทศไทยมิได้ผิดจากมาตรฐานการปฏิบัติของต่างประเทศ แต่ประเทศไทยยังต้องพัฒนากลไกอื่นๆ ประกอบกันไปด้วย จึงได้ศึกษา

---

*นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

วิเคราะห์เปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยกระบวนการในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ 4 ฉบับโดยนำข้อดีที่สุดของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมานำเสนอ จึงมุ่งเน้นในการเสนอแนะแนวทางการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศเป็นการเฉพาะเพื่อประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดทางด้านเศรษฐกิจและความตกลงทางด้านอื่นๆ ในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศของประเทศไทย

คำสำคัญ : กระบวนการจัดทำ หนังสือสัญญาระหว่างประเทศ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง ผลผูกพันด้านการค้าการลงทุนหรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ

Abstract

The process of preparation for international current is defined in the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2550, Section 190, paragraph 5 of the said Act. "To have a law defining the framework of procedures and methods for the preparation of the book that had an impact on the economic security of the country or society at large or binding trade. Investment or the national budget significantly, as well as to remedy those affected by permitting such practices taking into account fairness between those who benefit and those who are affected impact of compliance with the letter and the general public "will see that the law also says. To contract with foreign countries have to determine the extent and type of books including steps to enter into a written agreement with. However, as of today has not been enacted. Thus causing problems obstacles to the country to enter into contracts with foreign countries because it has not yet determined the extent that the book kind of have to ask approval to the Parliament and will need to follow the steps provided. for international one Thus causing a delay in the effective practice of entering into contracts and results. Lose the opportunity to affect the interests of the nation.

The researchers found that the process for international standards of Thailand is not guilty of the practice of foreign countries. But Thailand still needs to develop mechanisms complement each other well. Studied comparative analysis with a proposal for international process in the fourth edition of the bill by taking advantage of such an offer. Focused on the proposed guidance law relating to the procedures for international process in particular. For efficiency and maximum benefit to the economy and the other side agreed to arrange for international Thailand.

Keywords : process of preparation, notice of international contracts, economic or social stability of the country extensively, binding aspects of trade, investment, or the country's budget significantly

---

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แต่เดิมการให้สัตยาบันทางพระราชไมตรีหรือความตกลงกับต่างประเทศนั้นเป็นอำนาจโดยตรงของพระมหากษัตริย์ จนกระทั่งวันที่ 24 มิถุนายน พุทธศักราช 2475 ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยและได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับแรกเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พุทธศักราช 2475 จากนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงขึ้นอีกหลายครั้ง และได้มีการตรา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ 18 ของประเทศไทย โดยรัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ของกระบวนการในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศเอาไว้ว่าเป็นอย่างไร

เมื่อพิจารณาจากแนวทางการปฏิบัติหรือการทำ ความตกลงของประเทศไทยในการเข้าทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศจากมติคณะรัฐมนตรีในอดีตที่ผ่านมาโดยได้วางหลักในสาระสำคัญไว้ว่า “หน่วยงานราชการต่างๆ ที่จะทำหนังสือสัญญากับต่างประเทศนั้นจะต้องขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อนที่จะมีการลงนามตามความตกลง ยกเว้นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เป็นผู้ลงนามเสียเองหรือเป็นผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ จึงถือว่าเป็นผู้ที่มีอำนาจลงนามในหนังสือสัญญา” ซึ่งจะเห็นได้ว่าการทำหนังสือสัญญาโดยหลักแล้วเป็นอำนาจของฝ่ายบริหาร

ต่อมาเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ได้มีการทำรัฐประหารยึดอำนาจการปกครองจาก

รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งซึ่งมี พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีและได้ยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ขึ้นแทน โดยได้กำหนดหลักในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศไว้ในมาตรา 190 ซึ่งได้เพิ่มประเภทของหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาเดิมตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 224 3 ประเภท คือ 1. หนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขต 2. หนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจแห่งรัฐ 3. หนังสือสัญญาที่จะต้องพระราชบัญญัติเพื่อให้เป็นไปตามหนังสือสัญญา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 190 พ.ศ. 2550 ได้เพิ่มขึ้นอีก 2 ประเภท คือ 1. หนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง 2. หนังสือสัญญาที่มีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุนหรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญรวมเป็น 5 ประเภท ทั้งนี้มาตรา 190 วรรค 5 ได้กำหนดให้มีการบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการกำหนดประเภทขั้นตอนและวิธีในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ การที่ยังมิได้มีการจัดทำกฎหมายดังกล่าวเพื่อการบังคับใช้ จึงก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรคข้อขัดข้องในการที่ประเทศไทยจะเข้าทำหนังสือสัญญากับต่างประเทศเพราะยังไม่มี การกำหนดกรอบและขอบเขตของประเภทหนังสือสัญญาที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา รวมถึงการกำหนดขั้นตอนและวิธีในการจัดทำไว้ว่าจะมีระเบียบปฏิบัติและขอบเขตอย่างไรบ้างจึงเกิดปัญหาความล่าช้า

ในการปฏิบัติซึ่งอาจส่งผลต่อการเสียโอกาส หรือ เป็นผลเสียหายต่อผลประโยชน์ของประเทศไทยได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษา หลักการ แนวคิด และทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหนังสือสัญญาระหว่างประเทศและ หลักการที่เป็นสากลกับกระบวนการในการจัดทำ หนังสือสัญญาของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศ ฝรั่งเศสและประเทศออสเตรเลีย

2.2 เพื่อศึกษากระบวนการแนวคิด หลักการ แนวปฏิบัติและวิวัฒนาการตาม บทบัญญัติที่เกี่ยวกับประเภทของหนังสือสัญญา ระหว่างประเทศในระบอบรัฐสภาของไทยและศึกษา ถึงร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยขั้นตอนและวิธีในการ จัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศขององค์กร ต่างๆ ในประเทศไทย

2.3 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบ กระบวนการในการจัดทำหนังสือสัญญาของ ต่างประเทศกับประเทศไทยและวิเคราะห์เปรียบเทียบ ปัญหาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกำหนด ขั้นตอนและวิธีในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่าง ประเทศ

2.4 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการบัญญัติ กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้แบบหรือระบบ ที่เหมาะสมในการนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้อง ต่อการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 190 วรรค 5 ว่าด้วยการกำหนดขั้นตอน และวิธีในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

3. สมมติฐานการวิจัย

การจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ ของไทยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 190 วรรค 5

ยังไม่มีมีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน ถึง การดำเนินให้เป็นไปตามกระบวนการและขั้นตอน ของการจัดทำหนังสือสัญญาประเภทต่างๆ จึง ก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรคข้อขัดข้องในการปฏิบัติ ว่าหนังสือสัญญาใดจะต้องให้รัฐสภาให้ความ เห็นชอบหรือขั้นตอนในการจัดทำหนังสือสัญญานั้น จะมีขั้นตอนอย่างไรบ้าง จากการศึกษาถึงกฎหมาย การจัดทำหนังสือสัญญาในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศส ประเทศออสเตรเลีย พบว่ามี ความชัดเจนและมีเอกภาพที่เป็นหลักสากล สอดคล้องกับแนวทางเดียวกันของหลักเกณฑ์ ตามมาตรา 190 วรรค 5 ของประเทศไทย ในแง่ ที่จะให้รัฐสภาเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำ หนังสือสัญญาระหว่างประเทศ หากแต่ยังขาด หลักเกณฑ์ตามที่มาตรา 190 วรรค 5 บัญญัติไว้ ให้มี ซึ่งปัจจุบันมีร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการ กำหนดขั้นตอนและวิธีในการจัดทำหนังสือสัญญา ระหว่างประเทศที่จัดทำขึ้นโดยองค์กรต่างๆ จำนวน 4 ฉบับ จึงได้ทำการศึกษาถึงร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบร่างพระราช- บัญญัติฯ ที่มีความเหมาะสมใกล้เคียงสอดคล้อง กับมาตรา 190 วรรค 5 มากที่สุด เมื่อได้ศึกษา จึงพบว่ายังมีปัญหาและข้อบกพร่องในประเด็น สำคัญอยู่อีกหลายส่วน ถ้าหากนำร่างพระราช- บัญญัติฯ ดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้มี ความชัดเจนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นจะเป็นประโยชน์ ต่อการปฏิบัติและประสิทธิภาพในการจัดทำ หนังสือสัญญาระหว่างประเทศของไทยรวมถึง เพื่อให้ตรงตามเจตนารมณ์และไม่เป็นการขัดกับ บทบัญญัติตามที่รัฐธรรมนูญมาตรา 190 วรรค 5 ได้กำหนดไว้

4. ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี หลักเกณฑ์การทำสัญญาระหว่างประเทศรวมถึง วิวัฒนาการ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา 190 วรรค 5 เกี่ยวกับการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศของไทยโดยผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบกับแนวทางปฏิบัติในต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และออสเตรเลีย อีกทั้งศึกษาถึงแนวคิด เหตุผล ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยขั้นตอนในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศขององค์กรต่างๆ จำนวน 4 ฉบับ เพื่อที่จะได้นำมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพโดยเป็นการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) ทั้งภาษาไทยและภาษา ต่างประเทศ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล จากตำรากฎหมายรัฐธรรมนูญ วารสารกฎหมาย บทความทางวิชาการ รายงานการประชุมรัฐสภา ตำรา วิทยานิพนธ์กฎหมาย และศึกษาเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยขั้นตอนและวิธีในการจัดทำหนังสือสัญญา ระหว่างประเทศ พ.ศ.... จำนวน 4 ฉบับ ตลอดจนถึงเอกสารทางวิชาการที่ได้มาในรูปแบบข้อมูลจาก Internet เพื่อที่จะนำมาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ในการหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะต่อไป

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการที่ได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวิธีการและขั้นตอน ในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ 4 ฉบับ มาแล้ว ทำให้สามารถเห็นได้ว่ามีทั้งข้อดีและ

ข้อเสียซึ่งมีขั้นตอนในหลักการโดยความแตกต่างกัน เช่น การกำหนดคำนิยามของหนังสือสัญญารวมถึงประเภทของหนังสือสัญญา การกำหนดหน่วยงานในการเจรจา การกำหนดหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการจัดทำข้อมูลผลกระทบ ตลอดจนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน แต่ผู้วิจัยเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติฯ ทั้ง 4 ฉบับ ยังขาดหลักการในประเด็นสำคัญที่ยังเป็นปัญหา และข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไขปรับปรุงอยู่ในหลายหลักการ จึงนำไปสู่ข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรกำหนดให้มีคณะกรรมการประสานการเจรจาระหว่างประเทศทำหน้าที่โดยให้คำปรึกษาเสนอแนะแก่รัฐสภาในการพิจารณาให้ความเห็นชอบพร้อมทั้งประสานงานกับหน่วยงานหรือองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องไม่ว่าระหว่างใดในกระบวนการจัดทำหนังสือสัญญา ระหว่างประเทศ

เพื่อให้มีความละเอียดรอบคอบในการพิจารณาหนังสือสัญญาและขั้นตอนต่างๆ ซึ่งรัฐสภาจะต้องพิจารณามีหลายขั้นตอนตั้งแต่การให้ความเห็นชอบตลอดจนถึงภายหลังที่หนังสือสัญญามีผลบังคับใช้โดยให้คณะกรรมการประสานการเจรจาทำหน้าที่คอยเป็นที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ รายละเอียดหนังสือสัญญาและขั้นตอนต่างๆ ให้กับรัฐสภาเสมือนอย่างเช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีคณะกรรมการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่คอยให้คำปรึกษาเสนอแนะ สภาองเกรส ในการที่ฝ่ายบริหารจะต้องมาขอรับความเห็นชอบจากสภาก่อนที่จะไปจัดทำหนังสือสัญญากับประเทศต่างๆ เพราะมีขั้นตอนและวิธีในการดำเนินการที่มีรูปแบบเนื้อหาและสาระสำคัญที่หลากหลายและยังเป็นหลักการใหม่

ของประเทศไทย

2. ควรยกเลิก การจัดทำแผนหนังสือสัญญาการค้าและการลงทุนที่เสนอรัฐสภาพทราบ โดยจัดทำเป็นแผนสี่ปี และต้องระบุสาระสำคัญ กับนโยบาย การดำเนินการ เป้าหมายและผลที่คาดว่าจะได้รับรวมถึงประมาณการค่าใช้จ่าย อีกด้วย เพราะการจัดทำแผนดังกล่าวเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่โดยใช่เหตุให้กับฝ่ายบริหาร เพราะรัฐสภาพนั้นสามารถที่จะเข้าถึงรายละเอียดต่างๆ ของหนังสือสัญญาได้เองอยู่แล้ว กล่าวคือ ในระหว่างที่ฝ่ายบริหารนำข้อมูลต่างๆ มาชี้แจง เพื่อประกอบการขอความเห็นชอบจากรัฐสภาพากรัฐสภาพมีความเคลือบแคลงในประเด็นส่วนใด ก็สามารถที่จะให้ฝ่ายบริหารชี้แจงเพิ่มเติมเป็นกรณีไป

3. ควรกำหนดให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยพบว่าการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะในส่วนของการขอและประเด็นรายการเจรจา จะเป็นการเสียเปรียบรัฐหรือกลุ่มภาคีคู่เจรจาหรือเสียหายต่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและประชาชน ให้รายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาระงับการเปิดเผยดังกล่าว ในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศมิได้กำหนดหลักการในเรื่องกำหนดหน่วยงานที่อิสระและเป็นกลางทำหน้าที่ปกปิดข้อมูล กรอบและประเด็นในการเจรจา การเผยแพร่ต่อสาธารณะในส่วนของการขอและประเด็นในการเจรจานั้นเป็นส่วนสำคัญในการเจรจาต่อรอง หากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยซึ่งเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการศึกษาวิจัยพบว่าการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อสาธารณะหากจะเป็นการเสียเปรียบประเทศหรือกลุ่มภาคีคู่เจรจา

หรือเสียหายต่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติหรือประชาชนก็มิให้เปิดเผยข้อมูลนั้นๆ ได้ เพราะสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยแห่งชาติทำหน้าที่ในการวิจัยข้อมูลผลกระทบในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศตั้งแต่ก่อน ระหว่าง จนถึงสัญญามีผลบังคับใช้จึงทราบถึงจุดอ่อนและจุดแข็งในการเจรจาต่อรองระหว่างประเทศ หากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยพบว่าการเปิดเผยข้อมูลจะทำให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและประชาชน ให้รายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาระงับการเปิดเผยดังกล่าว

4. ควรกำหนดคณะผู้แทนในการเจรจาจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ ประกอบด้วย รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศ หน่วยงานเจ้าของเรื่อง กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ผู้แทนจากภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ตามที่คณะกรรมการประสานการเจรจาเสนอแนะพร้อมทั้งหน่วยงานราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสารัตถะของหนังสือสัญญานั้นๆ

ทั้งนี้เพราะคณะผู้แทนเข้าทำหน้าที่ในการเจรจาจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ ยังไม่มีการกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ จึงเห็นควรกำหนดให้มีคณะผู้แทนดังกล่าวโดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและหน่วยงานเจ้าของเรื่อง กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ผู้แทนจากภาคเอกชนและภาคประชาสังคมตามที่คณะกรรมการประสานการเจรจาเสนอแนะ พร้อมทั้งหน่วยงานราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสารัตถะของหนังสือสัญญานั้นๆ ทำหน้าที่ในการเจรจาเพราะเป็นหน่วยงาน

ที่มีความชำนาญเฉพาะด้านรวมถึงมีประสบการณ์ โดยตรงจากความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและกฎหมาย รวมถึงเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อความชำนาญอย่างรอบด้านและให้ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วม

5. ควรกำหนดให้รัฐสภาพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะรัฐมนตรีหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้รับมอบหมาย ในการพิจารณาร่างหนังสือสัญญา เพื่อให้ความเห็นชอบของรัฐสภาต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน ทั้งนี้เพราะมีสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยทำหน้าที่ศึกษาวิจัยข้อมูลอย่างละเอียดถี่ถ้วนมาก่อนแล้วและประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสมาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อความรวดเร็วในการจัดทำหนังสือสัญญาและการเข้าใช้สิทธิประโยชน์จากการเข้าทำหนังสือสัญญานั้นก่อนประเทศภาคีอื่นในเวทีประชาคมโลกอย่าง AEC หรือ WTO

6. ควรกำหนดหลักการ ในส่วนก่อนการดำเนินเพื่อให้หนังสือสัญญามีผลผูกพันในกรณีที่กระบวนการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศได้มีการดำเนินการที่ฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ที่อาจได้รับผลกระทบจากการเข้าทำหนังสือสัญญานั้น อาจยื่นคำร้องต่อศาลปกครองเพื่อพิจารณามีคำสั่งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการแก้ไขให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้มิฉะนั้นให้ระงับกระบวนการจัดทำหนังสือดังกล่าวจนกว่าจะมีดำเนินการแก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ก่อนที่จะดำเนินการเพื่อให้หนังสือสัญญาผูกพันผู้วิจัยเห็นควรกำหนดให้มีหลักการตรวจสอบถ่วงดุลโดยผู้ที่เกี่ยวข้องในการเข้าผูกพันสัญญาระหว่างประเทศของรัฐกล่าวคือหาก “ผู้ที่อาจจะได้รับผลกระทบจากการเข้าทำหนังสือสัญญา” ซึ่งถือว่าเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง พบว่ามีได้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อศาลปกครองให้พิจารณาแก้ไขหรือระงับการเข้าทำหนังสือสัญญาดังกล่าวก็ได้ เช่น หากประเทศไทยจะเข้าทำสัญญาค้าขายปศุสัตว์กับประเทศออสเตรเลีย ผู้ประกอบการเลี้ยงสัตว์ค้าขายเนื้อสัตว์อาหารสัตว์ วัคซีนรักษาโรคหรือที่เกี่ยวข้อง วงจรในการค้าขายทางปศุสัตว์และจะต้องมีรายการจดทะเบียนประกอบการเสียภาษีอากรอย่างถูกต้องตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในเรื่องนั้นๆ เป็นการเฉพาะ จึงถือเป็นผู้ที่อาจได้รับผลกระทบ เพราะในการเข้าทำสัญญากับต่างประเทศนั้นถือเป็นประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเป็นหลัก ผู้ที่จะเข้ามายื่นคำร้องดังกล่าวจึงสมควรที่จะเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหนังสือสัญญาในเรื่องนั้นๆ เพื่อที่จะให้ภาคประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- จตุรนต์ ธิระวัฒน์. (2534). กฎหมายระหว่างประเทศ. ในรวมบทความทางวิชาการ เรื่องในโอกาสครบรอบ 84 ปี ศาสตราจารย์ สัญญา ธรรมศักดิ์. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิธรรมศาสตร์.
- จุมพต สายสุนทร. (2553). หนังสือสัญญาระหว่างประเทศที่ต้องได้รับความเห็นชอบจาก

รัฐสภา: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.

กระทรวงการต่างประเทศ 2550 ร่างพระราชบัญญัติ
ขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญา
พ.ศ.... (สมัยรัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์)
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาแห่งประเทศไทย.
(2551). ร่างพระราชบัญญัติการทำหนังสือ
สัญญาทางการค้าและการลงทุน พ.ศ...
(TDRI).

เอกสารประกอบเวทีรับฟังความคิดเห็น เรื่อง
กฎหมายว่าด้วยการกำหนดขั้นตอนและ
วิธีการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ
ตามเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ 2550 สิงหาคม
2552 (เสนอโดยพรรคประชาธิปัตย์).

<http://www.ftawatch.org> (ร่างพระราชบัญญัติ
การจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ
ฉบับประชาชน กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขต
การค้าเสรีภาคประชาชน)